

stillede Endringsforslag, for en Friheds Skyld, som er saa langt fra at være en strigende Misbrug, vi skulde være glade over at kunne give Raadestødet, at den meget mere stemmer med vor Kirkes Lære og Bekjendelse, og det paa det Allersuldfomneste, og at jeg derved søger at bevare og beholde de levende Medlemmer i Folketirken, som ellers En for En vilde blive drevne ud, idet det netop er den Alvor, hvormed Præsterne holde igjen paa saadanne sædelige Punkter, hvor der endnu kan holdes igjen, der gjør det muligt, at de kunne tilfredsstille den alvorligt Opvakte, med hvem de faae at bestille, og idet i modsat Tilfælde Resultatet vil blive det, at de, der alvorligt bekymre sig over deres Salighed, ville gaae ud af Folketirken, hvorved jeg skal tillade mig frit at tilstaae, at, naar der af dem gaaer nogle Hundreder ud, saa er Tabet for Folketirken selv ikke at opveie med, hvad den beholder af Hundreder og Tusinder, som aldeles ikke ere blevne sig alvorligt bevidste, hvad det kommer an paa med Religion og Christendom, og som ene og alene af Bane og blot traditionelt ere Medlemmer af Folketirken.

Jeg skal nu blot tillade mig, ganske kort at komme tilbage til nogle af de Punkter, som af to heitærede Talere, der havde Ordet før mig, ere blevne gjorte gjældende. Naar den heitærede fjerde Rigsdagsmand for Kjøbenhavn har paastaet, at denne Lov griber ind i Folketirkens Tilstand, saa er det, saasnuart han lader det Ord „indre“ fare, Noget, som jeg er villig til at indrømme. Men, at den maa gribe ind i Folketirkens Tilstand, det vil strax vise sig, naar man lægger Mærke til, at det af ham stillede Forslag aldeles ikke skaffer Bæstfælsigheden bort. Det af ham stillede Forslag vilde nemlig føre til, at borgerligt Egtteskab ikke kunde indgaaes f. Ex. mellem en Romersk-Katholisk og en Lutheraner, men at Egtteskab der maatte indgaaes ved Vielse. Men nu er det klart, at, skal det indgaaes ved Vielse, saa maa Staten, som forbyder, at det indgaaes paa borgerlig Maade, skaffe det indgaaet paa kirkelig Maade. Den skaffer det altsaa efter den ærede Forslagsstillers og en anden æret Rigsdagsmands Mening, som har havt Ordet, saaledes indgaaet, at den siger: ja, den

lutheriske eller den catholiske Præst kan jo vie Eder. Godt nok, men den katholiske Præst siger: ja vel; faaer jeg Eders Børn, vil jeg vie Eder. Er det derimod Tilfældet, at de ikke kunne blive enige derom, saa siger han: jeg vier Eder ikke. Og nu den lutheriske Præst, han synes dog idetmindste at være paa samme Maade berettiget. Eller skal Folketirken maafee stilles paa den underlige Maade, at, naar en romersk-katholisk Geistlig gjør sine Fordringsdringer gjældende, og siger: jeg kan ikke med god Samvittighed vie Jer, med mindre jeg faaer Eders Børn til min Kirke, saa skal det respecteres, men den lutheriske Præst skal ikke have en saadan Ret? Den lutheriske Præst gjør altsaa paa samme Maade sin Fordring gjældende, og siger: dersom jeg skal vie Eder, maa jeg gjøre Regning paa, at Eders Børn blive lutherisk opdragne. Men, naar nu Forældrene heller ikke ville gaae ind derpaa, skal man saa virkelig ved Tvang skaffe dem en Vielse? Det vilde i denne Sammenhæng da sige det Samme som, at man skulde tvinge den lutheriske Præst. Thi vi Danske ere forunderligt gjæstfrie, der er hos os Intet værre, Intet usordeclagtigere, end at høre til det egentlige danske Folk, i engere Foritand, til den egentlige Masse, — vi, som høre dertil, vi maae immer give Plads for de Andre. Jeg spørger altsaa: skulde vi da her virkelig sige: den katholiske Præst, — ham kunne vi ikke tvinge, han har sin Autoritet i Rom; det kan ikke nytte, at vi prøve at tvinge ham, men den lutheriske Præst, ja, ham have vi, og han maa med Taalmodighed sinde sig i, at tvinges til en Vielse, som den omtalte. Det kan dog vel ikke være Nogens Mening. Det er af den samme ærede Rigsdagsmand blevet bemærket, at her er kun forholdsviis saare faa Reformerte, som derhos ikke skulle være meget forskellige fra Folketirken, at dernæst Katholikerne, som ere mere forskellige, derhos ogsaa ere endnu færre, og saa fremdeles. Men jeg maa tillade mig at bemærke, at det Spørgsmaal om Faa eller Mange kan ikke i og for sig komme i Betragtning, hvor Taleren er om aandelige Anliggender. Derfor spørge vi efter Samvittighedsfrihed, og derfor kæmpe vi for Samvittighedsfrihed, fordi vi agte eet Menneskes Samvittighed for at have et ubeskriveligt